

**Як пов'язані
між собою дохід,
витрати та прибуток
підприємця**

- Дохід є спонукальним мотивом і джерелом діяльності підприємства.
- Підприємство приводить у рух усі виробничі фактори - капітал, працю, природні ресурси - для створення продукту, його наступної реалізації та утворення доходу.

У процесі підприємництва формуються
два види доходу:

Валовий дохід
або загальний

$$TR \text{ (Total Revenue)} = PQ$$

- Q (Quanting) – обсяг проданої продукції,
- P (Price) – ціна одиниці продукції.

Прибуток
підприємця

$$Pr = PQ - TC = \\ = TR - TC$$

- Pr – прибуток підприємця
- TC – загальні витрати на в-во та реалізацію продукції

Види доходу:

Валовий

грошова виручка від реалізації продукту зменшена на суму постійних витрат підприємства

Чистий

Прибуток після оподаткування
 $NP_r = P_r - T$
 NP_r – чистий прибуток,
 T – податок на прибуток

- Поняття "дохід" ширше поняття "прибуток". Прибуток підприємства є складовою частиною доходу підприємства. Прибуток - це частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства.

Прибыль = Доход - Расходы

- Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, науково-технічного вдосконалення його матеріальної бази і продукції всіх форм інвестування. Він є джерелом оплати податків і з урахуванням значення прибутку вся діяльність підприємства спрямована на його зростання.

- Витрати виробництва – це витрати людської праці, це грошовий вираз використання виробничих ресурсів для виробництва та реалізації життєвих благ.

Витрати

$$TC = FC + VC$$

Загальні

Постійні

Змінні

Постійні (витрати підприємства, що не залежать від обсягу випуску продукції):

- зарплата адміністрацій
- оренда
- плата за кредит
- витрати енергії на невиробничі цілі.

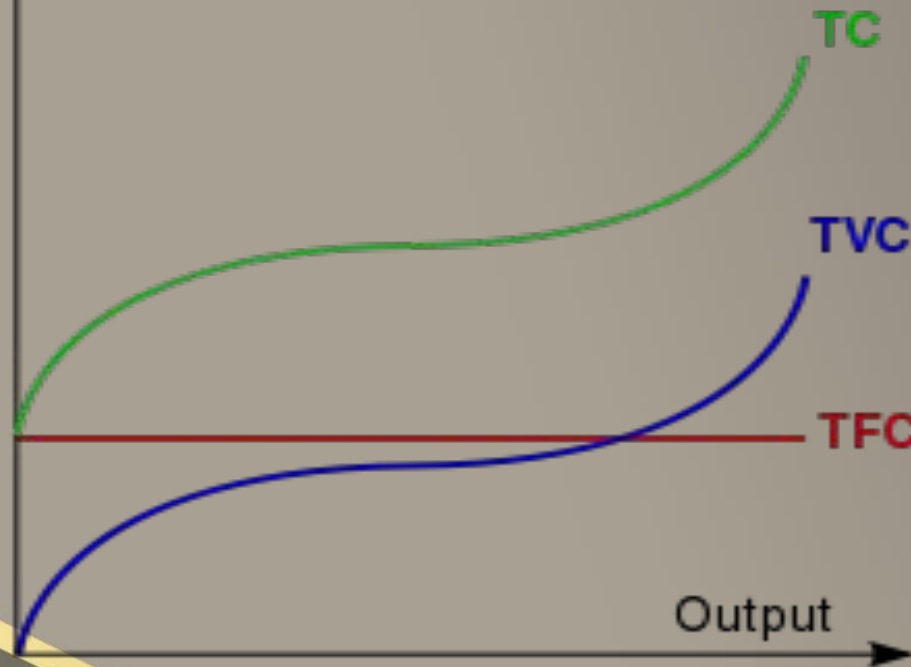
Змінні (залежать від обсягу випуску продукції):

- зарплата найманим робітникам
- вартість сировини
- оплата транспортного обладнання.

Витрат

и Cost

Загальні витрати

Змінні витрати

Постійні
витрати

Output

Продукція

Закон максимізації прибутку

- Орієнтуючись при виборі рішення на мінімально можливий рівень витрат, фірма, як правило, розглядає цю задачу не як самоціль, а як засіб розв'язання загальнішої задачі — максимізації прибутку. Ця мета є головною для будь-якої фірми, навіть якщо вона не формулюється у вигляді провідного мотиву її діяльності.

- Максимального прибутку підприємство досягає за певних оптимальних обсягів виробництва, а саме тоді, коли додержується тотожність:

$$MC = MR$$

Граничні
витрати

Витрати, пов'язані зі створенням однієї додаткової одиниці продукції

Граничний
виторг

Дохід, пов'язаний із продажем додаткової одиниці продукції

- Можна сформулювати загальне правило максимізації прибутку: фірма буде збільшувати випуск доти, доки додаткові витрати на виробництво додаткової одиниці продукції не зрівняються з граничним доходом від її продажу.

Співвідношення доходу, витрат і прибутку

Таблиця 17.3

Випуск	Загальний ДОХІД	Загальні витрати	Загальний прибуток	Граничний дохід	Граничні витрати	Граничний прибуток	Середній прибуток
0	0	30	-30				-
1	100	80	20	100	50	50	20
2	180	120	60	80	40	40	30
3	240	160	90	60	30	30	30
4	280	175	105	40	25	15	26,25
5	300	195	105	20	20	0	21
6	300	220	80	0	25	-25	13,33
7	280	260	20	-20	40	-60	2,86
8	240	310	-70	-40	50	-90	-8,75

Дані свідчать, що максимум загального прибутку припадає на випуск четвертої та п'ятої одиниць продукту. Випуск вище і нижче цього рівня однаково призводить до втрати прибутку.

- Крім абсолютного показника прибутку (поданого у грошовому вимірі) для оцінки діяльності підприємств використовують і відносний показник прибутковості, або рентабельності.
- Це співвідношення прибутку і витрат:

$$Pr' = \frac{Pr}{TC} \times 100\%$$

- Прибутковість(рентабельність) показує, який прибуток одержано на одиницю витрат.

Підприємець може впливати на прибуток і на прибутковість (рентабельність), не тільки знаходячи оптимальні обсяги випуску, але й використовуючи інші можливості:

- ефективне використання всіх виробничих ресурсів;
- вища технічна озброєність праці;
- реалізація технічних та організаційних нововведень;
- більш досконале знання ринку.

- Домашнє завдання:
- Обчисліть валовий прибуток фірми, якщо постійні витрати становлять 16 тис. грн., змінні – 4 тис. грн. за кожну одиницю товару. Ціна одиниці товару -100 грн., обсяг продажу – 800 одиниць

